

«Мюльгаймерський знак миру»

Десятиріччями було нам звично, у дні пам'яті вшановувати пам'ять жертв війни і тиранії. Завжди з поглядом на минуле і міцним бажанням все зробити для того, щоб повна страждань історія не повторилась. Питанням, де ми дали осічку, будуть в майбутньому займатись історики. Але вже сьогодні ми повинні запитати себе, чи ми не зазручно влаштувались в мирному житті? Це страшне пробудження на нашому континенті. Ми з жахом побачили, що мир в Європі не є сам собою зрозумілим і ми здогадуємось, що мир треба знову і знову засновувати – і також за нього боротись.

За 77 років після закінчення Другої світової війни в Європі час від часу були кризи і катастрофи, також збройні конфлікти, наприклад, в тодішній Югославії або в 2014 році напад на Донбас і Крим. І ми думали собі, що завжди можливо, такі кризи залагодити. Ми твердо вірили, що ніхто не буде переступати через червоні лінії. Навіть в десятиріччя холодної війни ми могли покластися на те, що дипломатичним шляхом уникнемо збройного насилля. Віру в те, що в кінці переможе здоровий глузд у нас вкрали 24-го лютого 2022 року.

Нас глибоко засмучує те, що політика розрядки сьогодні здається неможливою, що ми мусимо гірко визнати, що маємо справу з непередбачуваним деспотом, який зухвало бреше в очі своїм західним діловим партнерам і свій напад на Україну вже давно планував. Путін скасовує моральні і цивілізаційні стандарти, в які ми вірили. Тому ми відчуваємо гнів і безпорадність. Ми відчуваємо жак і співчуття, коли бачимо картини війни, долі розлучених сімей, поранених і убитих серед цивільного населення та знищеної інфраструктури. Як ми можемо цьому протистояти, не вчиняючи **немислимого**, а власне, не вступаючи безпосередньо в війну Путіна проти України? Що ми можемо зробити, щоб стало можливим відновити мир?

Спочатку ми повинні собі знову і знову пояснювати, що це не є війна одного народу проти іншого. Російське цивільне суспільство не хоче цієї війни! Росіяни і українці хочуть мирно жити разом! Не Росія є агресором, а Путін і ті декілька, що його підтримують. Звичайно, ми надіємось, що більшість росіян повстануть проти диктатора. Але і тут Путін запланував задовго наперед; поступово він усував опозицію і одночасно створив свій ЗМІ - ландшафт. Але й ми зі своєї

комфортної зони демократії не можемо вимагати від російського населення вчинення опору. Опір в диктатурі означає виправно-трудоий табір або навіть смерть. **Хто з нас** мав би досить сміливості для цього?

Ми повинні також питати себе, в чому полягає мета Путіна і його васалів понад знищенням суверенної держави. Багато говорить про те, що він робить все, що в його силах, щоб дестабілізувати західну демократію. Як реакцію на його варварський напад на Україну він розраховував на розбрат і незгоди між країнами ЄС і НАТО. Цей розрахунок не вийшов, і ми повинні робити все для того, щоб так залишалось і ми гуртом протистояли варварству і насильству.

Путін також був твердо переконаний, що прийняття мільйонів біженців з України занурить Захід у хаос. Тепер залежить від **нас**, цього не допустити. Ми на це здатні як організаційно, так і фінансово, якщо вся Європа буде триматися разом, якщо солідарність і людяність стоять понад усе. У минулому не завжди так було, але ми повинні виходити з того, що спричинене Путіним зло для цивілізації, надовго скріпить в Європі згуртованість і усвідомлення нашої європейської системи цінностей.

Необхіднішим, ніж було колись, є зробити нашу західну демократію стійкою проти спроб дестабілізації, які частково націлено проводяться керованими ззовні кампаніями в так званих соціальних ЗМІ. Необхідно зміцнювати нашу демократію зсередини! Мова зневаги і ненависті, відмежування Іншого, стала голоснішою також у нас. У цілій Європі ми бачимо посилення фатальних ідеологій і зразків пропаганди, які три четверті сторіччя тому мало не зірвали материк у прірву. Ми не можемо це прийняти, низуючи плечима, нібито це неважливе явище, бо інакше ми готуємо родючий ґрунт для нових радикальних видів націоналізму. Тільки якщо ми хочемо зберегти і зміцнити внутрішній мир в нашій країні, ми повинні бути достатньо сильними та надійними у сприянні миру за межами наших національних кордонів.

Але чи не схожа часто боротьба за мир на боротьбу з вітряками? Це може так відчуватись, особливо в актуальній ситуації. Проте: песимізм і резигнація (зречення) не є добрі поради! Коли ми стикаємося з війною, ми повинні завжди мати перед очима демократію. Бо вона є найважливішим захистом від військових конфліктів і, логічно, це також одна з перших жертв авторитарних

претензій на владу. Це зараз занурює Україну в трагедію, але ми всі відчуваємо, що Путін не може виграти цю війну. Навіть, якщо він хоче з безжальною жорстокістю захопити територію, йому не вдасться зламати і підкорити українську націю.

Погляньмо на людей в Україні! Та хоробрість, сміливість і рішучість, з якими вони виступають проти надсильного агресора, майже неймовірна, і викликає у нас величезну повагу. Йдеться про їхню батьківщину, про їхню ідентичність, але й також про те, що вони ні за яку ціну не хочуть відмовитись від вільної демократії, яку вони, не так давно, здобули! Для цього вони щодня ризикують своїм життям. І за це ми повинні мати до них найбільшу повагу! Хто би ще сумнівався, що це прагнення до свободи і ця волелюбність повинні мати своє місце в ЄС!?

Враховуючи дивовижний приклад стійкості, який нам дають українці, ми також повинні подивитися, як ми самі обходимось з цією кризою. Ми можемо проявити солідарність не тільки тим, що добре дбаємо про тих, хто шукає у нас притулку, не тільки тим, що з важким серцем доставляємо зброю в зону бойових дій, не лише тим, що наш уряд знову і знову шукає розмову з військовим злочинцем Путіним. Солідарність – це також дуже особиста справа в ці часи для кожного з нас.

Кожен із нас може зробити свій внесок: кожен, хто може виділити якусь суму грошей, хоч би невеличку, може зробити пожертву в одній із благодійних організацій. У кого є час, може стати волонтером для підтримки біженців або використати свої організаційні здібності для здійснення гуманітарного перевезення, тощо.

Але що ми усі насправді можемо зробити, щоб проявити солідарність: зберігати терпіння та спокій, коли ми теж відчуваємо наслідки війни. Кожен, хто бачить страждання людей в Україні та тих, хто втікає, може також уявити, що високі ціни на бензин дратують, але не є приводом для стогнання. Війна Путіна і необхідні санкції, безсумнівно, будуть коштувати також нам частини нашого матеріального благополуччя. Переживемо це разом!

І давайте будемо поруч із тими, хто тепер потребує нашої особливої турботи, розуміння, хто хоче бути почутим. Є наші діти, які вже були так сильно обтяжені корона-кризою і тепер стикаються із ще більш страхітливими новинами. Є люди похилого віку, які дитиною чи підлітком змушені були відчувати, що це таке, коли голосять сирени і бомбардують. Усі ці жахливі та травматичні переживання зараз повертаються знову. А війна в Україні, з усіма її жахливими образами, повертає страх і жах людям, які лише нещодавно втекли від терору та війни і думали, що вони в безпеці тут, у Європі. Тут також потрібні наші співчуття і солідарність.

Саме жертви всіх війн дали нам завдання - не втомлюватися і не опускає рук у боротьбі за мир. Вони нагадують нам про відповідальність за мирне співіснування людей. У нас немає універсального рішення, і ми не знаємо, чи будуть наші зусилля успішними. Як окремі особи, ми можемо зробити не більше, як підтримувати, захищати та демонструвати мир там, де ми є – в особистому житті, на роботі, у комунальній політиці, власне там, де нам це можливо. Проте, як громадяни, ми повинні голосно сповідувати наш вільний і демократичний основний порядок, який дозволив нам, німцям, жити в мирі протягом останніх 77 років. Ми не могли, і на даний час навряд чи можемо, запобігти тому, що існують владолюбні деспоти та диктатори, які не мають імунітету до миру. Але люди не є такі!

Дякую вам усім за ваші хвилюючі слова, що спонукають до роздумів. Я хотів би завершити обнадійливою цитатою Ріхарда фон Вайцзекера з його промови на 40-ву річницю закінчення Другої світової війни:

«Немає остаточної моральної досконалості – ні для кого і ні для жодної країни! Ми, будучи людьми, ... залишаємося вразливими. Але у нас є сили знову і знову долати небезпеки».